МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра Монументального і станкового живопису

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної діяльності
_____ ____І.В.Петрова_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК.01.01 «Мозаїка»

«Бакалавр» (освітній рівень – перший)

галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»

спеціальність В2 «Дизайн»

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-професійної програми (*для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей*)

АБО

Керівник проєктної групи (*для ліцензованих ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше*)

_____І. О. Костенко
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри монументального і станкового живопису
(назва кафедри)
«26» серпня 2026 року № 1
Завідувач кафедри
_____О.Є. Васкевич
(підпис, ініціали, прізвище)

2026 – Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Мозаїка»для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю В2 «Дизайн», КДАДПМД ім. М. Бойчука, 2026.

Розробник: Васкевич Ольга Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри монументального і станкового живопису КДАДПМД імені Михайла Бойчука.

Робочу програму перевірено

Декан факультету _____ А. В. Дяченко
(підпис) (ініціали, прізвище)

31.08.2026

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету _____декоративно-прикладного мистецтва_____
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 31.08.2026 № 1

Голова НМР факультету _____ О.С. Кашшай
(підпис) (ініціали, прізвище)

©Васкевич О.Є. 2026 рік
© КДАДПМД ім. М. Бойчука, 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="5">Спеціальність (професійне спрямування):
В2 «Дизайн»
ОПП «Графічний дизайн»</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td>Електронна адреса: https://kdidpmid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-grafichnogo-dyzajnu/</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4
самостійної роботи студента – 4</td><td rowspan="8">Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень):
«Бакалавр» (освітній рівень – перший)</td><td>– год</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>60 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Поточний, підсумковий</td></tr>
<tr><td>Форма контролю:</td></tr>
<tr><td>Диференційований залік</td></tr>
</table>

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Мозаїка»** є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок у галузі художньої мозаїки, оволодіння основними техніками, матеріалами та технологіями виконання мозаїчних композицій, розвиток художньо-композиційного мислення, творчих здібностей і професійних компетентностей, необхідних для створення авторських декоративних творів у техніці мозаїки.

Основні завдання навчальної дисципліни:

полягають в ознайомленні здобувачів вищої освіти з основами мозаїчного мистецтва, формуванні практичних навичок роботи з мозаїчними матеріалами, розвитку композиційного мислення та творчих здібностей. У процесі навчання здобувачі опановують принципи створення мозаїчної композиції, виконують стилізацію орнаментальних мотивів і реалізують авторський мозаїчний твір у матеріалі.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей:

загальних:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконання робіт.

ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

спеціальних (фахових, предметних):

СК-3. Здатність здійснювати композиційну побудову об’єктів дизайну.

СК-5. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.

СК-6. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

СК-8. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об’єкта.

програмні результати навчання:

РН-1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

РН-7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти для розроблення художньопроектних вирішень.

РН-8. Оцінювати об’єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.

РН-11. Розробляти композиційне вирішення об’єк-тів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.

3. Передумови вивчення дисципліни

Навчальні дисципліни, вивчені раніше
Рисунок
Кольорознавство
Орнаменталістика
Композиція
Історія мистецтва

4. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання:**

Знати:

- основні закони побудови орнаментальної композиції;
- принципи стилізації рослинних, геометричних та абстрактних форм;
- художньо-композиційні особливості мозаїчного мистецтва;
- властивості матеріалів і технологію виконання мозаїки;
- послідовність виконання мозаїчної композиції від ескізу до готового твору.

Вміти

- створювати ескіз абстрактної орнаментальної композиції відповідно до визначеного творчого завдання;
- застосовувати закони композиції, ритму, кольору та пропорцій під час проєктування мозаїчного твору;
- добирати матеріали та технологічні прийоми для реалізації художнього задуму;
- виконувати мозаїчну композицію відповідно до затвердженого ескізу;
- аналізувати та презентувати результати власної творчої роботи.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практичні	Інд. роботи	Самост.
1	2	3	4	5	6
					Семестр 3
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1					
Тема 1. Проєктування абстрактної орнаментальної композиції для виконання в техніці мозаїки	60		30		30
Тема 2. Виконання абстрактної орнаментальної композиції в техніці мозаїки	60		30		30
Усього годин	120		60		60
Вид контролю: Диференційований залік					

5.2. Теми лекцій – не передбачено навчальним планом

5.3 Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

5.4 Теми практичних занять

№ з/п	**Назва теми, її анотація**	**Кількість годин**
		ДФН
Змістовий модуль 1		
1.	**Тема 1. Проєктування абстрактної орнаментальної композиції для виконання в техніці мозаїки** **Зміст теми:** Теоретичні основи орнаментальної композиції. Аналіз художнього завдання. Пошук образного рішення. Закони	30

	композиції, ритм, симетрія та асиметрія, масштаб, пропорції. Стилізація природних форм. Колористичне вирішення композиції. Виконання форескізів, розроблення остаточного ескізу та картону для мозаїчного твору.	
2.	**Тема 2. Виконання абстрактної орнаментальної композиції в техніці мозаїки** **Зміст теми:** Підготовка основи та матеріалів. Ознайомлення з технологічними особливостями виконання мозаїки. Добір матеріалів відповідно до художнього задуму. Виконання мозаїчної композиції. Формування колористичного та пластичного вирішення твору. Завершальна обробка роботи. Аналіз і презентація виконаної композиції.	30
	Усього годин за 3-й семестр	60

5.5. Теми самостійних занять

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин	Вид контролю
		ДФН	
Змістовий модуль 1			
1	**Тема 1. Проєктування абстрактної орнаментальної композиції для виконання в техніці мозаїки** **Зміст теми:** Теоретичні основи орнаментальної композиції. Аналіз художнього завдання. Пошук образного рішення. Закони композиції, ритм, симетрія та асиметрія, масштаб, пропорції. Стилізація природних форм. Колористичне вирішення композиції. Виконання форескізів, розроблення остаточного ескізу та картону для мозаїчного твору.	30	поточний
2	**Тема 2. Виконання абстрактної орнаментальної композиції в техніці мозаїки** **Зміст теми:** Підготовка основи та матеріалів. Ознайомлення з технологічними	30	поточний

	особливостями виконання мозаїки. Добір матеріалів відповідно до художнього задуму. Виконання мозаїчної композиції. Формування колористичного та пластичного вирішення твору. Завершальна обробка роботи. Аналіз і презентація виконаної композиції.		
	Усього годин за 3 семестр	60	Підсумковий Диференційований залік

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання:

Засоби діагностики результатів навчання

- виконання практичних творчих завдань;
- перегляд та оцінювання форескізів і ескізів;
- виконання індивідуального творчого проєкту;
- поточний перегляд етапів виконання мозаїчної композиції;
- презентація та захист творчої роботи;
- участь у колективному обговоренні та аналізі виконаних завдань;
- підсумковий перегляд (кафедральний перегляд) творчих робіт.

Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні методи (лекція, пояснення, бесіда, консультація);
- наочні методи (демонстрація авторських робіт, зразків мозаїки, ілюстративного та відеоматеріалу);
- практичні методи (виконання форескізів, ескізів, картону та мозаїчної композиції);
- проблемно-пошукові методи (пошук індивідуального композиційного та колористичного рішення);
- дослідницькі методи (аналіз художніх і технологічних особливостей історичних та сучасних мозаїчних творів);
- метод творчого проєктування;
- метод індивідуального наставництва під час виконання практичних завдань;
- метод критичного аналізу та колективного обговорення результатів творчої роботи.

7. Форми поточного та підсумкового контролів

Форми контролю	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 теми по 25 балів = 50 балів
Перевірка виконання самостійних завдань	2 теми по 25 балів = 50 балів
Усього	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання практичних робіт

3–15 балів (відмінно)
Практична робота повністю відповідає поставленому завданню. Композиційне рішення є цілісним і художньо виразним, технологія виконання мозаїки дотримана, матеріали використані грамотно, авторський задум реалізовано на високому професійному рівні.
10–12 балів (добре)
Практичну роботу виконано якісно. Композиційне та колористичне рішення є вдалими, однак наявні окремі незначні композиційні, технологічні або виконавські недоліки, які не впливають істотно на загальне художнє враження.
7–9 балів (задовільно)
Практичне завдання виконано в основному правильно, проте робота містить помилки у композиційному, колористичному або технологічному вирішенні. Художній задум реалізовано частково, рівень володіння технікою мозаїки є достатнім, але потребує вдосконалення.
0–6 балів (незадовільно)
Практична робота не відповідає вимогам завдання, виконана не в повному обсязі або має суттєві композиційні, художні чи технологічні помилки, що свідчать про недостатнє засвоєння програмного матеріалу.

Критерії оцінювання семестрових заліків. Оцінку «зараховано» отримує здобувач вищої освіти, який виявив: знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої діяльності за фахом; уміння виконувати теоретичні та практичні завдання, передбачені навчальною програмою. Допускається наявність помилок під час відповіді або виконання навчальних завдань за умови їх усунення здобувачем. Оцінку «не зараховано» отримує здобувач вищої освіти, який під час відповіді або виконання теоретичних і практичних завдань, передбачених навчальною програмою, допускає принципові помилки, що унеможливлює його подальше навчання та майбутню діяльність за фахом без повторного доопрацювання та перескладання навчальної дисципліни.

8.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальна кількість балів за виконані завдання
Тема 1. Проєктування абстрактної орнаментальної композиції для виконання в техніці мозаїки **Зміст теми:** Теоретичні основи орнаментальної композиції. Аналіз художнього завдання. Пошук образного рішення. Закони композиції, ритм, симетрія та асиметрія, масштаб, пропорції. Стилізація природних форм. Колористичне вирішення композиції. Виконання форескізів, розроблення остаточного ескізу та картону для мозаїчного твору.	*50*
Тема 2. Виконання абстрактної орнаментальної композиції в техніці мозаїки **Зміст теми:** Підготовка основи та матеріалів. Ознайомлення з технологічними особливостями виконання мозаїки. Добір матеріалів відповідно до художнього задуму. Виконання мозаїчної композиції. Формування колористичного та пластичного вирішення твору. Завершальна обробка роботи. Аналіз і презентація виконаної композиції.	*50*
Разом за семестр вивчення дисципліни	*100*

8.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	**A**	відмінно	зараховано
82–89	**B**	добре	
74–81	**C**		
64–73	**D**	задовільно	
60–63	**E**		
35–59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0–34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Мозаїка» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю В2 «Дизайн», КДАДПМД імені Михайла Бойчука, 2026.
2. Демонстраційний дидактичний матеріал.
3. Інструменти для виготовлення мозаїки: кусачки для мозаїки, плиткоріз, склоріз, шпателі, гумовий шпатель для затирки, губка, пінцет, лінійка, захисні окуляри та рукавички.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Книга Марія Примаченко 100 (Родовід). Тамара Гундорова. Nobrand 2023.
2. Книга Національний заповідник "Софія Київська" Неля Куковальська. Балтія Друк 2009.
3. Вітражі Львова другої половини XIX- початку XX сторіч - Львів, 1996.
4. Тексти вітражної школи О. Л. Стасів. - Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1997.
5. Казкова мозаїка [Текст] / Н. Й. Осташинський. 1995.
6. Бабак О., Бородай О. Малярство. Інсталяції. Емаль. – К.: Український центр творчості дітей та юнацтва. – 1992. – 84 с.
7. Бородай Олександр. Емаль ІІ: Альбом-каталог; Переднє слово Т. А. Ільїної. К.: Укр. Письменник. – 2016. – 80 с.: іл.
8. Чегусова З., Декоративне мистецтво України кінця 20 сторіччя. 200 імен / З. Чегусова. – К.: ЗАТ "Атлант ЮемС". – 2002. – 512 с.
9. Brepohl E. Theory and Practice of Goldsmithing. – Harpswell: Brynmorgen Press, Incorporated. – 2003. – 560 p.

10.2Допоміжна література

1. Андрієвський В. Л. РОЗМАЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ. ХУДОЖНИКИ КИЄВА. Українське образотворче мистецтво 1911 – 2011 років / В. Л. Андрієвський – К.: Криниця. - 2012. – 618 с.
2. Селівачев М.Р. Лексікон української орнаментики / М. Р. Селівачев – К.: редакція вісника АНТ. – 2005. – 400 с.
3. МИСТЕЦЬКИЙ ОЛІМП. Міжнародна програма – К.: Українська конфедерація журналістів – 2015. –720 с.

4. Франсіз Р. Брітійське мистецтво 20-го ст. 60 творів у колекції Брітійської ради / Р. Франсіз. – Л. : Брітійська рада. – 2002. – 112 с.
5. Українське прикладне мистецтво / Українське прикладне мистецтво. – К. : Мистецтво. –1976 . – 260 с.
6. Gleizes. A. Kubizmus / A. Gleizes. – B. : Corvina Kiado. –1984. – 12 c.
7. Karginov L. Rodschenko / L. Karginov. – B. : Corvina Kiado. – 1979 p. – C. 268
8. Zsadova L. Tatlin / L. Zsadova. – B. : Corvina Kiado. –1978. – 534 c
9. Lissitzky Kuppers S. El Lissitzky / S. Lissitzky Kuppers. – D. : Veb Verlag der Kunst. –1976 . – 412 c.
10. Ball R. Enamelling. - London: A&C Black. – 2023. – 128 p. 24
11. Durand J. Sztuka średniowiecza. - Warszawa: Wydawnictwo Rzeczpospolita i HPS. – 2007. – 144 s.
12. Maryon H. Metalwork and Enamelling: A Practical Treatise on Gold and Silversmiths / Work and Their Allied Crafts. – New York: Courier Corporation. – 335 p.
13. Vilasís A. Enamelling, the Complicity of Fire and Art. – Publisher: enamelWorkshop. – 2023. – 256 p.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Національний заповідник «Софія Київська» (мозаїки XI ст., матеріали з історії монументального мистецтва). Режим доступу: https://st-sophia.org.ua/
2. Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» (пам'ятки монументального мистецтва та сакральної спадщини України). Режим доступу: https://lavra.ua/
3. Google Arts & Culture (цифрові колекції світового мистецтва, зокрема мозаїки Візантії, Равенни, сучасне монументальне мистецтво). Режим доступу: https://artsandculture.google.com/
4. UNESCO World Heritage Centre (матеріали щодо об'єктів всесвітньої спадщини, зокрема пам'яток монументального мистецтва). Режим доступу: https://whc.unesco.org/
5. The Getty Conservation Institute (ресурси з консервації та дослідження монументального мистецтва і мозаїк). Режим доступу: https://www.getty.edu/conservation/
6. International Council of Museums (ICOM) (матеріали з музейної справи, охорони та популяризації культурної спадщини). Режим доступу: https://icom.museum/
7. Smarthistory (науково-популярні матеріали з історії мистецтва, включаючи візантійські та середньовічні мозаїки). Режим доступу: https://smarthistory.org/

Л И С Т
узгодження робочої програми навчальної дисципліни «Мозаїка»

складеної відповідно до освітньо-професійної програми «Графічний дизайн» підготовки бакалаврів за напрямом/спеціальністю, В2 «Дизайн», розробленої: Васкевич Ольга Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри монументального і станкового живопису КДАДПМД імені Михайла Бойчука

	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові завідувача	**Підпис**	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – кафедра монументального і станкового живопису (назва кафедри)	О.Є. Васкевич		26.08.2026, Протокол №1
Випускова кафедра – кафедра графічного дизайну (назва кафедри)	І.В. Петрова		26.08.2026, Протокол №1